

Incluído na [#environmenstrualweek](#) 2020, a OMA participou no seminario

"A cruenta verdade sobre os produtos menstruais dun só uso"

Desde un punto de vista técnico, social e ecofeminista, falou-se dos graves impactos sociais, económicos e ambientais que crea a produción, o consumo e a eliminación de produtos menstruais dun só uso.

O que se presenta a continuación é un resumo dos impactos dos produtos menstruais de un só uso, facendo fincapé na produción e na xestión de residuos, na súa pegada ecolóxica asociada e nas medidas de prevención, que principalmente foron achega da relatora de Rezero¹.

Porén, o seminario web profundizou para responder a estas preguntas clave:

- Que din as evidencias sobre os impactos ambientais e económicos dos elementos menstruais dun só uso, cueiros e toallinas húmidas?
- Que é a “Semana MenstruoAmbiental” e que están a facer as persoas defensoras para abordar este problema?
- Cales son os maiores problemas de saúde e sociais que se producen ao usar estes elementos?
- Cales son as medidas e recomendacións políticas que poden axudar a resolver este problema?

As presentacións están publicadas na páxina web da organización **Zero Waste Europe**:

<https://zerowastecities.eu/academy/the-bloody-truth-about-single-use-menstrual-products/>

ÍNDICE

1. Produtos menstruais dun só uso
2. Impactos ambientais
3. Custo para as administracións
4. Solucións e beneficios
5. Medidas existentes e propostas de recomendacións

Fonte imaxe: Women's Environmental Network. Disponíbel en:
https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the_bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_1_Natasha-Piette-Basheer.pdf

1. Produtos menstruais de un só uso

Fonte imaxe: Women's Environmental Network. Disponíbel en:
https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_1_Natasha-Piette-Basheer.pdf

Compresas

- 90% plástico. O polietileno é o plástico máis abundante (as poliolefinas forman parte da súa familia), tamén se empregan outros materiais como celulosa, adhesivos e fragancias.

Tampóns

- Principalmente composto por materiais absorbentes (máis do 90% do tampón): raio, algodón, poliéster ou unha mestura destas fibras, que normalmente son branqueadas.
- envolto individualmente cun papel ou unha película fina e pode vir cun aplicador de papel recuberto ou plástico duro (polietileno ou polipropileno).

Moitos fabricantes non especifican todos os ingredientes empregados, aínda que algúns deles poden ser prexudiciais para os usuarios e o medio ambiente (dioxinas, furanos, pesticidas e residuos de herbicidas, perfumes descoñecidos e adhesivos químicos, BPA, ftalatos, etc.)

2. Impactos ambientais

- 2.1. Uso de materiais, auga e enerxía
- 2.2. Emisións de CO₂
- 2.3. Xeración de residuos
- 2.4. Xestión dos residuos
- 2.5. Lixo mariño

2.1. Uso de materiais, auga e enerxía

- Uso de grandes volumes de pasta de madeira, algodón ou raio viscosa para a produción de polímero superabsorbente (SAP) e outros compoñentes como poliéster, polietileno, polipropileno, adhesivos, fragancias e colorantes.
- Uso de cantidades significativas de auga e enerxía

2.2. Emisións de CO₂

1 ano de menstruación por persoa emite **5,3 Kg de CO₂ eq.** (1)

- (1) Tecnoloxía e xestión de operacións (2016). O impacto ecolóxico dos produtos de hixiene feminina. Perspectivas dos estudantes de MBA. <https://rctom.hbs.org/submission/the-ecological-impact-of-feminine-hygiene-products/>

2.3. Xeración de residuos

- Se o peso dunha regra é de 384 g (1) e unha muller ten 13 períodos ao ano e menstrua durante 36 anos, bótanse máis de 180 kg de produtos menstruais dun só uso nunha única vida para unha muller menstruante (5 kg anuais).
- Na UE-28: xéranse anualmente **590.000 toneladas de produtos menstruais dun só uso**.

Categoría residuos	Xeración de residuos (tons)	Porcentaxe en residuos urbanos total (%)	Porcentaxe do fluxo total de lixo municipal residual (%)
Produtos menstruais +cueiros + toallitas húmidas	7,832,000	3.1	4.0
Residuos sólidos urbanos (2017)	248,653,000		
Liña de Lixo municipal residual	186,489,750		

Esta porcentaxe aumenta nas rexións que presentan maiores taxas de recollida separada doutros fluxos de residuos.

Exemplo: no concello catalán de Argentona (recollida selectiva do 88%), o 30% dos residuos recollidos como fracción residual corresponde a estes produtos dun só uso

Fonte táboa: adaptación de Rezero. Orixinal dispoñíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf

2.4. Xestión dos residuos

- Feito de materiais mesturados + presenza de material orgánico despois do uso = reciclar difícil e economicamente caro.
- Estes produtos **acaban normalmente en vertedoiros (87%) ou son incinerados (13%)**

Impactos: • Desperdicio de recursos • contaminación das augas subterráneas e do solo • emisións de gases de efecto invernadoiro • altas taxas de ocupación do solo

2.5. Lixo mariño

- Entre os 10 artigos de plástico dun só uso que máis se atopan no medio mariño da UE.
- Ao descargalos polo inodoro despois do seu uso, poden entrar no medio mariño a través do sistema de liberación de augas residuais (en particular, durante as tormentas, o desbordamento resultante de altos niveis de auga e a auga de choiva descárgase directamente ao cauce fluvial).
- Provocan contaminación: liberación de compoñentes químicos e microplásticos, danos visibles e físicos sobre a fauna e flora fluvial e mariña, que finalmente entran na cadea trófica.

Fonte imaxe: OMA-UDC. Limpeza praia de Bens (A Coruña). 17/10/2020

3. Custo para as administracións

- Xestión de residuos (produtos menstruais + cueiros + toallitas húmidas): os custos de recollida e tratamento poden ir de 3 € a máis de 10 € por habitante e ano, dependendo do país.
- En canto ao mantemento e desbloqueo das instalacións de alcantarillado, estímase que o custo da eliminación de residuos para os restos de sumidoiros retirados das depuradoras equivale entre 500 e 1.000 millóns de euros ao ano para a Unión Europea (1)
- Os municipios costeiros deben asumir os altos custos de retirada destes produtos das praias. Exemplo: no Reino Unido estímase que a eliminación de produtos menstruais dun só uso, toallitas húmidas e outros restos de sumidoiros relacionados das praias custará aproximadamente 1,1 millóns de euros anuais (2)

(1) EurEau (2014). Toilets are not a bin. Wet wipes and care products are not flushable materials. Brussels, Belgium.

(2) Mouat, J., Lozano, R. L. & Bateson, H. (2010). Economic Impacts of marine litter. KIMO International, 105 pages

4. Solucións e beneficios

4.1. Solución: produtos reutilizábeis

Copa menstrual

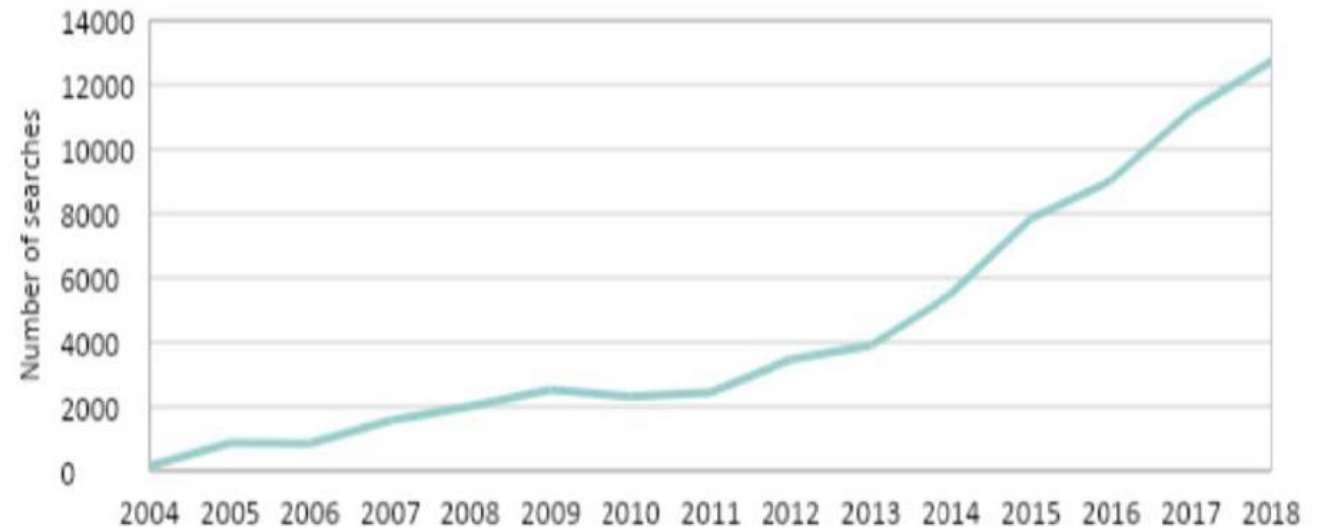
Compresas lavables

Roupa interior preparada
para a menstruación

Produtos reutilizábeis: **Crecente popularidade e disponibilidad**

- Espérase que o mercado mundial da copa menstrual medre (taxa de crecemento anual de arredor do 4,6%) desde 2017 ata 2023 (1).
- No Reino Unido os produtos reutilizables xa representan o 5% do mercado de produtos menstruais (2)
- Atópase facilmente en tendas en liña de moitas rexións, pero a súa dispoñibilidade en farmacias, supermercados, tendas locais ou en tendas de artesanía depende do país.

Popularidade da busca do termo “Copa menstrual” na UE (2004-2018).

Fonte: Rezero. Disponíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf

(1) Investigación e mercados (2017). Mercado das copas menstruais. Análise global da industria, tamaño, participación, tendencias e previsión 2015-2023.

(2) Asemblea de Londres. Comité de Medio Ambiente. (2018). Plásticos dun só uso: impermeables. Reino Unido

4.2. Beneficios das solucións reutilizábeis

- ✓ Copa menstrual mellor rendemento ambiental ACV (Análise do ciclo de vida)
- ✓ Durante un ano, produce a **menor** cantidade de **esgotamento biótico, esgotamento de combustibles fósiles, potencial de quecemento global, acidificación e eutrofización** en comparación cos produtos menstruais dun só uso.
- ✓ A copa menstrual require 0,04 kg CO₂eq/ano (fronte aos 5,26 kg CO₂eq/ano de usar produtos dun só uso)
EVÍTASE A EMISIÓN DE 5,22 kgCO₂/ano (redución 99%!)
- ✓ Trátase de produtos libres de tóxicos (libres de colorantes, BPA, toxinas, pesticidas ou lixivia ...).
- ✓ Prevención de residuos:

	Peso medio de cada unidade usada (g)	Nº uds. usadas ao ano	Residuos menstruais (g/ano)
Produto menstrual de un só uso	12	416	4,992
Copa menstrual	20	1	4

- Se só o 20% das menstruadoras optaran por reutilizables aforraríanse case 100.000 toneladas ao ano na UE
- Non tirar polo retrete ou no medio natural os produtos menstruais para evitar que terminen sendo lixo mariño

99% redución

Fonte táboa: adaptación de Rezero. Orixinal dispoñíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf

✓ Aforro económico para as consumidoras

	Nº uds. usadas ao ano	Nº uds. usadas na vida menstrual de 1 muller	Custo por unidade (€)	Custo Anual (€)	Custo para 1 vida menstrual (€)
Produto menstrual de un só uso	416	14,976	Pad: 0.05 – 0.15 Tampon: 0.05 - 0.30	21 – 62 21 – 125	749 – 2,246 749 – 4,493
Copa menstrual	1	7 (vida media 5 anos)	15-30	2-6	105-210

Fonte táboa: adaptación de Rezero. Orixinal dispoñíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf

o aforro anual **de 18 a 119 €** e ao longo da vida pode superar os **4400 €**

- **Desigualdade de xénero:** os custos dos produtos menstruais afectan desproporcionadamente ás mulleres cis, ás persoas trans e non binarias, que de media teñen menos ingresos (diferenza salarial entre os sexos da UE: 16%)
- **Pobreza menstrual:** case unha de cada cinco mulleres na UE fan esforzos para pagar produtos menstruais básicos dun só uso
- Imposto de “período”: os produtos de época clasifícanse como elementos de luxo ou non esenciais pola CE. Case a metade dos 28 Estados da UE seguen aplicando o **mesmo IVE nos produtos menstruais que en xoias, alcohol e cigarros.**

Medidas existentes e propostas de recomendacións

Marco legal

	Puntos principais
Xestión de residuos - Directive 2008/98/EC – Waste Framework Directive	- Non hai regulación específica - Incluídos no alcance do lixo urbano - Non se recolle separadamente: directo para a fracción resto, contedor de mestura de residuos.
Consellos médicos	- Non se consideran
Plásticos de un só uso - Directive (EU) 2019/904 –SUP Directive	- Requisitos de Marketing e etiquetaxe - Medidas de sensibilización - SEN obrigacións EPR (Extended producer responsibility)
Seguridade dos produtos -Directive 2001/95/EC on general product safety	- Considerados "produtos seguros" aínda que estudos recentes os asocian a impactos na saúde
Augas residuais urbanas	- Non regulado
Estratexia Europea e comunicación - European Strategy of Plastic in a Circular Economy - European Green Deal	- Ofrece a oportunidade de legislar, incluír políticas de produtos sustentábeis e promover redución e reutilización

Fonte táboa: adaptación de Rezero. Orixinal dispoñíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf

En España: Lei de residuos das Illas Baleares 8/2019. Artigo 22. Medidas de prevención e reutilizables: promover o uso de produtos menstruais reutilizables e / ou compostables

Propostas de recomendacións de políticas a desenvolver

(Fonte: Adaptación de Rezero. Orixinal dispoñíbel en: https://zerowastecities.eu/wp-content/uploads/2020/10/10_20_2020_live_the-bloody-thruth-of-single-use-menstrual-products_3_alba-cabrera_en.pdf)

Estratexia europea para promover a reutilización

- Reutilizar: obxectivo do 30% para 2030 e do 60% para 2040
- Esquemas de EPR¹ con ecomodulación de taxas (cubrir os custos completos).
- Requisitos vinculantes para que os fabricantes eliminen gradualmente os produtos químicos e as toxinas perigosas

Iniciativas nacionais no marco da transposición da Directiva SUP

- Ampliar o alcance da EPR¹ a produtos menstruais: sensibilización, transporte, recollida e transporte, limpeza ...
- Investir en subvencións para loitar contra a pobreza menstrual
- Obxectivos vinculantes de redución de consumo para produtos dun só uso e obxectivos de reutilización
- Reducir ou eliminar impostos sobre produtos reutilizables
- Facer obrigatoria a dispoñibilidade de produtos reutilizables en todos os puntos de venda
- Requisitos de mercado/etiquetaxe claros e lexibles (xestión residuos, información sobre plásticos e prod. químicos)

Iniciativas locais cara a cidades e comunidades sen residuos

- Ordenanzas locais e ordenanzas fiscais que inclúan descontos para persoas usuarias de produtos reutilizables
- Sistemas de xestión de residuos individualizados
- Sensibilización e campañas de comunicación (como seminarios e retos Zero Waste)

¹EPR: responsabilidade extendida do produtor

Ligazóns e información relacionada:

- Environmenstrual week: <https://www.breakfreefromplastic.org/environmenstrual-week/>
- Rezero: <https://rezero.cat/>
- Women's Environmental Network: <https://www.wen.org.uk/>
- Women Engaged for a Common Future: organización ecofeminista, traballan diferentes cuestión como a rede de dereitos, de xeito holístico, poñendo a diversidade e a igualdade de xénero no medio: <https://www.wecf.org/>
- Informe: <https://zerowasteeurope.eu/library/the-environmental-economic-costs-of-single-use-menstrual-products-baby-nappies-wet-wipes/>
- Informe: <https://zerowasteeurope.eu/library/existing-measures-policy-recommendations-to-minimise-the-impact-of-menstrual-products-nappies-wet-wipes/>
- Recomendacións políticas para facer circular os produtos menstruais, cueiros e toallíñas húmidas: <https://zerowasteeurope.eu/library/policy-briefing-on-menstrual-products-nappies-wet-wipes/>
- Menstruación libre de tóxicos: <https://www.wecf.org/wp-content/uploads/2020/10/ToxicFreePeriods-lowres.pdf>
- Campaña para o cambio a produtos menstruais reutilizábeis: <https://www.trialperiod.scot/>
- <https://www.wecf.org/menstruation-matters/>
- Environmenstrual Festival 2020: <https://www.wen.org.uk/event/environmenstrual-festival-2020-wen-forum/>
- #PeriodProud Challenge, para animar ás mulleres a empoderarse e estar orgullosas da menstruación: <https://www.wen.org.uk/2008/09/14/periodproud/>
- Campaña de sensibilización escolar: <https://www.gov.uk/government/publications/period-products-in-schools-and-colleges/period-product-scheme-for-schools-and-colleges-in-England>